

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21*

DESIRABLE CHARACTERISTICS OF EARLY CHILDHOOD TEACHERS IN THE 21ST CENTURY

นงคราญ สุขเวชวารกิจ

Nongkran Sukavejworakit

ณัฐณารณ์ เอกนราจินดาวัฒน์

Natnaporn Aeknarajindawat

สุทธิพงศ์ บุญผดุง

Suttipong Boonphadung

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

E-mail: nong_uka@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับของการจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สมรรถนะในการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลการจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สมรรถนะในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีสัดส่วน (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .992 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบจำลองสมการโครงสร้าง สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 16 ราย ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือการจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย และสมรรถนะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด และทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 2) การจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัยมีอิทธิพลโดยรวมต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด รองลงมา คือทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ 3) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยใน

* Received 26 March 2020; Revised 26 April 2020; Accepted 28 April 2020

ศตวรรษที่ 21 พบว่า ควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนารูปแบบและสาระการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ และครูควรพัฒนาทักษะตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมให้มีการประเมินเกณฑ์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูเพื่อให้สอดคล้องกับยุคศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์, ครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21, การจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย, ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม, สมรรถนะในการปฏิบัติงาน

Abstract

This research aim to 1) To study the level of early childhood learning management, learning skills and innovation, performance competencies and desirable characteristics of early childhood teachers in the 21st century. 2) To study the influence of early childhood learning management, learning skills and innovations, and performance competencies affecting the desired characteristics of early childhood teachers in the 21st century. 3) To study guidelines for the development of desirable characteristics of early 21st century teachers. This research is a mixed method research between quantitative research and qualitative research. The sample group used in the research was personnel from schools under the office of the private education commission Bangkok 320 people. Using methods Stratified Random Sampling, the instrument used in this research was a questionnaire to check the quality of the tools with Cronbach's alpha coefficient equal to .992. Data were analyzed using descriptive statistics Include percentage, frequency, mean, standard deviation and the structural equation mode. For qualitative research Use in-depth interviews with key informants, including school administrators, early childhood education experts and parents of preschool children, amount 16 persons. The results reveal that: 1) The desirable characteristics of early childhood teachers in the 21st century was at the highest level, followed by early childhood learning management. And performance in operations is at the highest level and learning skills and innovation which are at the high level respectively. 2) Early learning management has the most influence on the desirable characteristics of early childhood teachers in the 21st century, followed by learning and innovation skills. And the ability to perform the work sequentially. 3) Guidelines for the development of desirable characteristics of early childhood teachers in the 21st century, it was found that teachers should be developed in the form and learning management,

with emphasis on the learners so that early childhood can develop their potential fully own and teachers should continuously improve themselves. In addition, the ministry of education should encourage the development of desirable characteristics of teachers in various areas in accordance with the era in the 21st century.

Keywords: Desirable Characteristics, Early Childhood Teachers In The 21st Century, Early Childhood Learning Management, Learning Skills And Innovation, Operations Performance

บทนำ

เมื่อโลกของการเรียนรู้ได้ก้าวเข้าสู่ยุคแห่งโลกาภิวัตน์หรือโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างรวดเร็วส่งผลให้สภาพของสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายด้านอันเป็นผลเนื่องมาจากการคิดค้นและพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทำให้เกิดเป็นโลกไร้พรมแดนมีการย้ายถิ่นที่อยู่การดำเนินธุรกิจการที่มีโอกาสได้เรียนรู้ได้อย่างไม่มีข้อจำกัดมีชีวิตที่เป็นอิสระมากขึ้นทำให้ความต้องการบุคลากรที่มีคุณลักษณะและทักษะที่เปลี่ยนไป การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงต้องปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองกับทิศทางการผลิตและการพัฒนากำลังคนดังกล่าว โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงทักษะสำคัญจำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะที่เรียกตามคำย่อว่า 3Rs + 8Cs + 2Ls ซึ่ง 3Rs ประกอบด้วย อ่านออก (Reading) เขียนได้ (WRiting) และคิดเลขเป็น (ARithmetics) 8Cs ประกอบด้วย ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) ความมีเมตตา กรุณา วินัย คุณธรรมจริยธรรม (Compassion) และ 2Ls ประกอบด้วย Learning Skills ทักษะการเรียนรู้ และ Leadership ภาวะผู้นำ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) กระบวนการและทักษะดังกล่าวนี้จึงเป็นบทบาทสำคัญในยุคสมัยเปลี่ยนไป เนื่องจากการศึกษาและระบบรวมทั้งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตหรือการศึกษาตลอดชีวิต ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อยุคแห่งการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไปด้านการศึกษา คือ บุคลากร

ทางการศึกษายังขาดทักษะความสามารถที่ยังเข้าไม่ถึงศตวรรษที่ 21 ในปัจจุบันและส่งผลต่อเนื่องทำให้เด็กขาดทักษะและพัฒนาการการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยได้อย่างมีคุณภาพ ดังนั้นครูจึงต้องตระหนักและคำนึงถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องที่ไม่ได้สิ้นสุดลงหลังจากจบการศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สอดแทรกในวิถีชีวิต ซึ่งเด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่มีพัฒนาการการเรียนรู้ที่ดีที่สุด (ปิยะ ศักดิ์เจริญ, 2558) การจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยจึงนับได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะช่วยส่งเสริมในการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับเด็กปฐมวัย เนื่องจากเป็นระดับเริ่มต้นของผู้เรียนที่สำคัญ ควรได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสม เพื่อจะได้มีความพร้อมในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป การสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่พึงปรารถนา จำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของเด็กให้เป็นคนดีมีคุณภาพ สามารถเติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพส่งผลดีต่อสังคมและประเทศชาติ ดังนั้น สถานศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่มีคุณภาพ ควรเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่ช่วงอายุแรกเกิด 0 - 6 ปี ทั้งนี้ เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่เป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ และเป็นช่วงที่เด็กจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ วินัย สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย (คณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา, 2561)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 แทนหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อให้การจัดการศึกษาปฐมวัยที่ต้องพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิตให้พัฒนาเด็กปฐมวัยไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีมีวินัย ภูมิใจในชาติและมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้เริ่มกระบวนการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่ พ.ศ. 2561 ในการจัดการศึกษาของชาติจะต้องทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนอันเป็นผลที่เกิดจากการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา ทั้งนี้ สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดแนวคิดปรัชญาและวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษาให้เป็นอัตลักษณ์และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตามความถนัดของผู้เรียน สถาบันผลิตและพัฒนาครู ในฐานะกลไกสำคัญในการพัฒนาครูให้มีคุณภาพจะต้องมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมครูก่อนประจำการ และส่งเสริมการพัฒนาครูประจำการให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ด้วยเหตุนี้ สถาบันการศึกษาที่สอนระดับปฐมวัยจึงได้จัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยและบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช

2560 การจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องปรับให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษใหม่ ซึ่งครูผู้สอนต้องมีการปรับตัวฝึกฝนทักษะและเรียนรู้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างทันทางที่เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่เป็นกระแสใหม่ทั่วโลก เนื่องจากในยุคศตวรรษที่ 21 สภาพของโลกเปลี่ยนไปเป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี เป็นสังคมโลกที่สลับซับซ้อนเชื่อมโยงและเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สังคมโลกกลายเป็นสังคมความรู้ (Knowledge society) หรือสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) (सारวิ ศิริปริษากร, 2558) ซึ่งทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีจุดเริ่มต้นมาจากการประชุมร่วมกันของนักวิชาการหลากหลายสาขาในสหรัฐอเมริกาประชุมร่วมกัน โดยรัฐบาลต้องการพัฒนาคุณภาพประชากรประเทศเพื่อยกระดับขีดความสามารถของประเทศกับนานาชาติและต้องการให้ประชากรนั้นมีคุณภาพและศักยภาพในสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างรวดเร็วองค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ที่ควรเกิดขึ้นในผู้เรียนจากการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (21st century student outcomes) ได้แก่ ความรู้ ทักษะความเชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ความรู้ในวิชาหลักและเนื้อหาประเด็นที่สำคัญสำหรับศตวรรษที่ 21 ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี รวมไปถึงทักษะชีวิตและการทำงาน (Partnership for 21st century skills, 2009)

จากความเป็นมาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาระบบการเรียนการสอนของครูปฐมวัยในยุคปัจจุบัน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งทั้งการที่ต้องเป็นผู้มีความรอบรู้มากขึ้นมีความเป็นมืออาชีพมีความสามารถและศักยภาพสูงเป็นผู้ที่มีนวัตกรรมการสอนเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ตามที่ต้องการเพื่อให้ส่งผลต่อการพัฒนาการของเด็กอย่างเต็มที่ผู้วิจัยประสงค์ที่จะศึกษา ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งศึกษาปัจจัยของการจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 และเพื่อนำเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 และนำผลที่ได้จากการวิจัยเป็นแนวทางสร้างองค์ความรู้ใหม่ ให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพครูปฐมวัยและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ รวมถึงสมรรถนะความสามารถของครูปฐมวัยให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนคุณภาพของครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสามารถนำไปจัดประสบการณ์ในเชิงสร้างสรรค์ให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสมกับวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของการจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สมรรถนะในการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21

2. เพื่อศึกษาอิทธิพลการจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed method research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากร คือจำนวนครูผู้สอนในระดับปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 699 คน กลุ่มตัวอย่างคือครูผู้สอนในระดับปฐมวัยจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ 20 เท่าของตัวแปรสังเกต (Grace, J. B., 2008) ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมและเพียงพอจึงควรมีอย่างน้อย $16 \times 20 = 320$ คน เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบมีสัดส่วน (Stratified Random Sampling) ใช้จำนวนประชากรทั้งหมดในการเลือกแบบมีสัดส่วนที่เท่ากันจนได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คนที่ต้องการ

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่าความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยการนำแบบสอบถามที่ได้พัฒนาไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผู้วิจัยจึงทำการเลือกเฉพาะข้อคำถามที่เป็นไปตามเกณฑ์ คือ $IOC \geq .50$ เพื่อแสดงว่าข้อคำถามในแบบสอบถามมีความสอดคล้องของข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ของ การวิจัย มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และมีความเหมาะสม การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 30 ราย ก่อนนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลจริง โดยมีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.715 - 0.930 โดยค่า α ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามมีความเชื่อมั่น

1.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีศึกษาวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้ครอบคลุมถึงองค์ประกอบต่าง ๆ กับงานวิจัยที่ศึกษารวบรวมและนำมาสังเคราะห์องค์ความรู้สำหรับการสร้างแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากนั้นทดลองใช้แล้วนำมาปรับปรุงหาความเชื่อมั่นของ

เครื่องมือ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 ราย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้จึงนำข้อมูลที่ได้ดังกล่าวไปดำเนินการวิเคราะห์และสรุปผลต่อไป

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัย นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องของข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมประมวลผลข้อมูลสำเร็จรูป และการทดสอบสมมติฐานครั้งนี้ยอมรับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใช้สถิติเชิงพรรณนาโดยแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ในการแปลผลที่แบ่งช่วง 5 ระดับ ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 มีระดับมากที่สุด 3.51 – 4.50 คะแนนเฉลี่ย มีระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 มีระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 มีระดับน้อย และคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 มีระดับน้อยที่สุด (ชัชวาลย์ เรืองประพันธ์, 2539) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน โดยวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างโปรแกรมลิสเรล เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรประจักษ์ และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงที่ศึกษา โดยใช้เกณฑ์ของอัตราเข้าได้กับข้อมูลตามที่นักวิชาการกำหนดขึ้น ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์แบบจำลองในรูปแบบค่าที (t-value) จึงนำมาสรุปผลต่อไป

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ประชากร คือบุคลากรจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 16 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์ผู้ที่มีคุณสมบัติด้านความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยเป็นอย่างดี

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสามารถนำมาใช้สนับสนุนและประกอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยให้ชัดเจนขึ้น โดยประเด็นในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้วางกรอบไว้มีลักษณะเป็นเค้าโครง (Outline) หัวข้อการสนทนาที่มีความยืดหยุ่น (Flexible) เป็นคำถามคร่าว ๆ เพื่อเป็นแนวในการสัมภาษณ์หรือการสนทนาให้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับเนื้อหาตามกรอบแนวคิดงานวิจัยที่ศึกษา มีการประเมินคุณภาพของข้อมูลว่าอยู่ในระดับที่สามารถนำมาวิเคราะห์และตอบปัญหาการวิจัยในหัวข้อนี้ได้หรือไม่ โดยขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือมี 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและศึกษาบทสรุป ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะแล้วสร้างคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก 2) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 3) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิจัยได้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) และข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยข้อมูลปฐมภูมิใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารทางวิชาการ และใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีความตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 8 ข้อ ซึ่งเป็นการสนทนอย่างมีจุดหมายที่แน่นอนทั้งสองฝ่าย คือ ผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะต้องมีการวางแผนและเตรียมการให้พร้อม รวมทั้งดำเนินการตามขั้นตอนที่จะช่วยให้ได้ความจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์ และข้อมูลทุติยภูมิผู้วิจัยค้นคว้าข้อมูลจากฐานข้อมูลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ เอกสาร บทความทางวิชาการ รายงานผลการศึกษา บทวิพากษ์วิจารณ์ เป็นต้น

จากนั้นนำเสนอข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาบูรณาการเพื่อสนับสนุนผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการวิจัยแล้วนำมาสรุปผลการวิจัย โดยนำเสนอทั้งข้อมูลที่มีความเหมือนและความต่างที่ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลจนได้แก่นแท้ของแนวคิดในประเด็นที่ได้ศึกษา

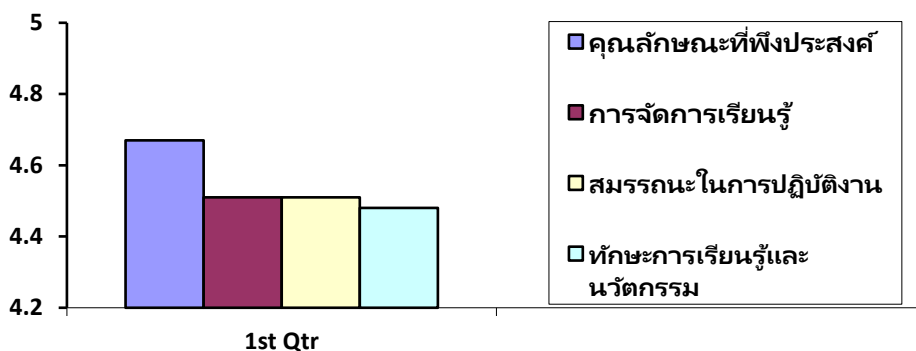
2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการรวบรวมข้อมูลและจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ เรียบเรียงข้อมูลที่เป็นประเด็นหลักและประเด็นย่อย จากนั้นลดทอนข้อมูลที่คลุมเครือและซ้ำซ้อนกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นรูปธรรมพิจารณาความสอดคล้อง ความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลที่ได้ โดยสรุปและตีความในรูปแบบการพรรณนาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำเสนอทั้งข้อมูลที่มีความเหมือนและความต่างที่ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลจนได้แก่นแท้ของแนวคิดในประเด็นที่ได้ศึกษา

ผลการวิจัย

1. ระดับของการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านประกอบด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทั้ง 4 ด้าน แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับของการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21

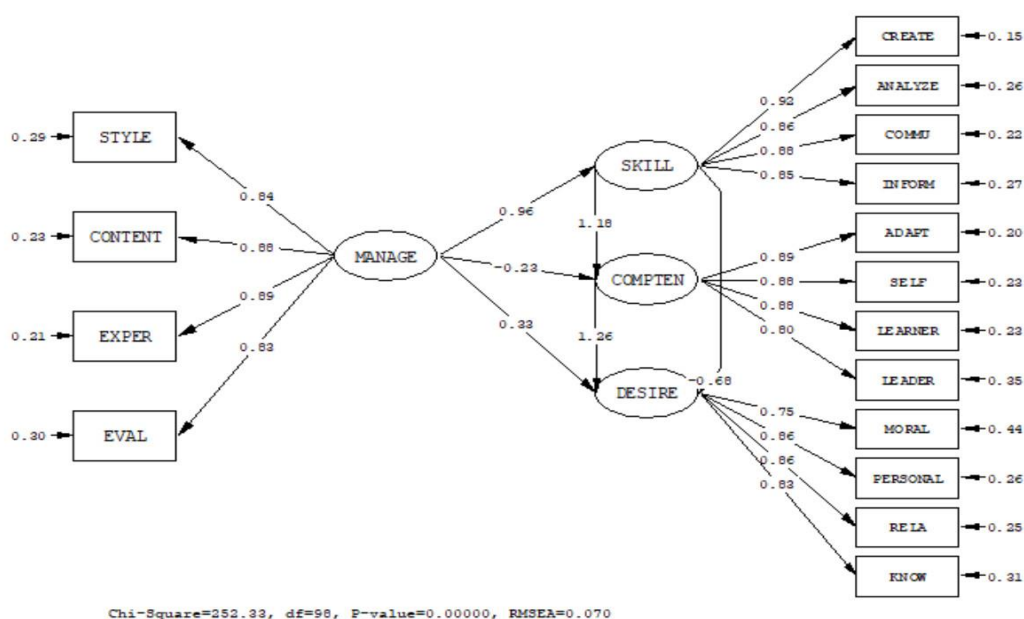
ปัจจัย	$\bar{X}$	SD	ระดับ
การจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย	4.51	0.46	มากที่สุด
ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม	4.48	0.50	มาก
สมรรถนะในการปฏิบัติงาน	4.51	0.47	มากที่สุด
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21	4.67	0.39	มากที่สุด

ภาพที่ 1 ระดับของปัจจัยในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย
ในศตวรรษที่ 21

จากตารางที่ 1 และแผนภูมิภาพที่ 1 ได้แสดงผลการวิเคราะห์ระดับของการจัดการในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.39$) รองลงมา ระดับการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.46$) ระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.47$) และระดับทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.47$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ตามลำดับ

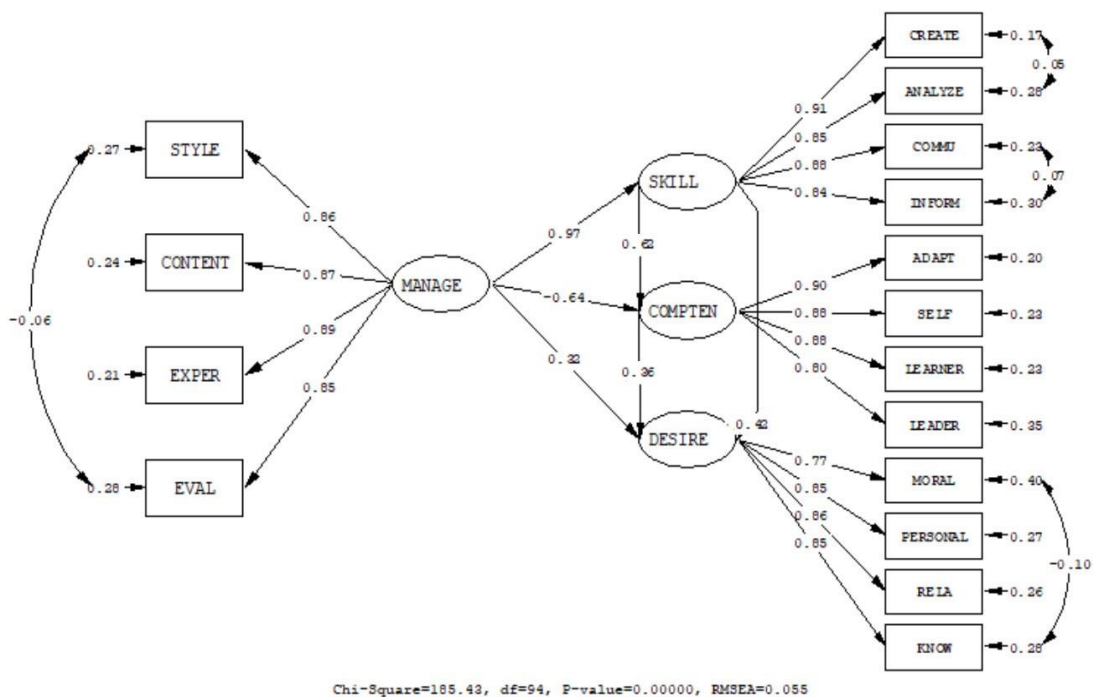
2. อิทธิพลของการจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 สามารถอธิบายได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนั้นผู้วิจัยนำเสนอไว้ดังแบบจำลองโครงสร้าง ในรูปค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยปรับมาตรฐาน (standardized regression coefficient) ตามภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างครั้งแรก

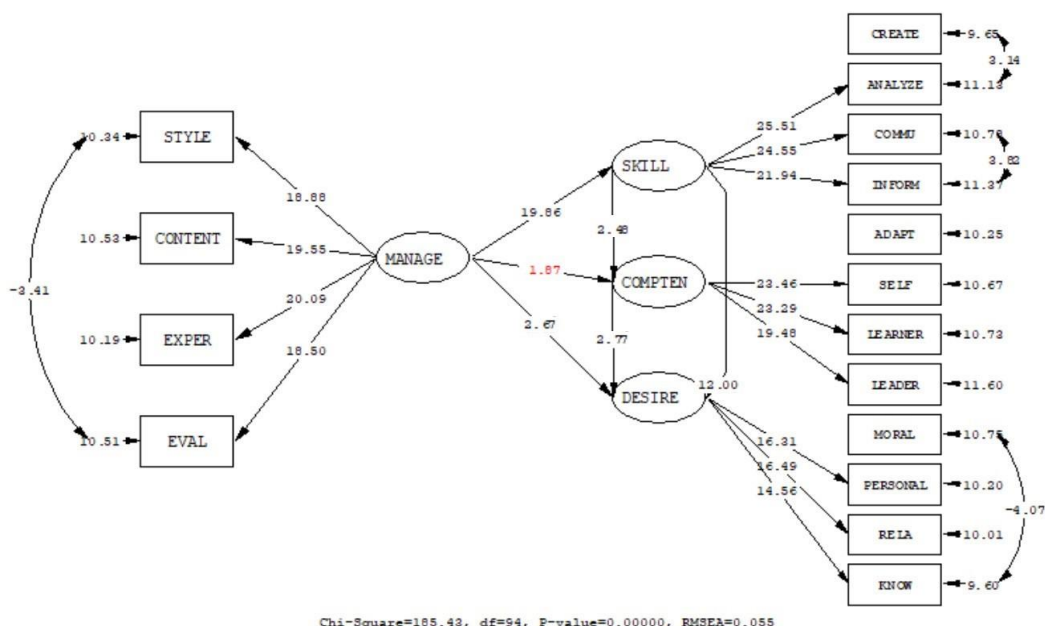
อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ด้วยสมการโครงสร้างนั้น ต้องประเมินภาพรวมของแบบจำลองว่า แบบจำลองที่สร้างขึ้นมานั้นเข้าได้ดี (fit) กับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ซึ่งผลจากการทดสอบแบบจำลองที่ได้จากการวิเคราะห์ในครั้งแรก (ภาพที่ 4.1) พบว่าดัชนีการเข้าได้ดี (fit index) ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน เนื่องจากดัชนี $\chi^2/df = 2.57$, $RMSEA = 0.070$, $AGFI = 0.88$, และ $CN = 173.80$ ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ แสดงว่าแบบจำลองที่ได้จากการวิเคราะห์ในครั้งแรกมีปัญหาเกี่ยวกับการเข้ากันได้ดีของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการปรับปรุงแก้ไขด้วยการปรับแบบจำลองตามค่าดัชนีการปรับเปลี่ยนแบบจำลอง (Modification Indices) ในการปรับปรุงแบบจำลองนั้น โปรแกรมแบบจำลองสมการโครงสร้าง ผู้วิจัยจึงทำการปรับปรุงแก้ไขแบบจำลองให้ดีขึ้น ดังภาพที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโดยดัชนีการเข้าได้ดีกับข้อมูลนี้

ภาพที่ 3 ผลการวิเคราะห์ภายหลังการปรับปรุงแบบจำลอง

จากผลการวิเคราะห์ตามภาพที่ 3 ผู้วิจัยจึงได้นำมาเปรียบเทียบกับค่าของตัวชี้วัดการเข้าได้ดีกับข้อมูลทั้งก่อนปรับปรุงและหลังการปรับปรุงแบบจำลอง 6 พบว่า ผลจากการวิเคราะห์ภายหลังปรับปรุงแบบจำลอง เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่า ตัวชี้วัดการเข้าได้ดีกับข้อมูลทุกตัวอยู่ในเกณฑ์ที่ดีวก่อนปรับปรุงแบบจำลอง และผ่านเกณฑ์ของอัตราเข้าได้ดีกับข้อมูลตามที่นักวิชาการที่พัฒนาเกณฑ์เหล่านี้ได้กำหนดไว้ทั้งสิ้น หมายความว่าข้อมูลเชิงประจักษ์กับแบบจำลองเข้ากันได้ดี (Good Fit) ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอผลการวิเคราะห์แบบจำลองในรูปแบบค่าที่ (t - value) ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองในรูปแบบค่าที (t-value)

ผลจากการวิเคราะห์แบบจำลองในรูปแบบค่าที ภาพที่ 4 แสดงถึงอิทธิพลของตัวแปรแฝง ซึ่งส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างมาเสนอค่าอิทธิพลทางตรง และทางอ้อม และผลรวมของตัวแปรแฝงทุกตัว เพื่อแสดงอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 อิทธิพลรวมอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21

อิทธิพลของตัวแปร	ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผล		
	ทางตรง	ทางอ้อม	ผลรวม
การจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย	0.32	0.63	0.95
ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม	0.42	0.22	0.64
สมรรถนะในการปฏิบัติงาน	0.36	-	0.36

จากตารางที่ 2 พบว่า การจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัยมีอิทธิพลโดยรวมต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด รองลงมา คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะปัจจัยที่ส่งผลทางตรงต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 พบว่า ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมส่งผลทางตรงต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด รองลงมาคือ สมรรถนะในการปฏิบัติงาน และการจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ตามลำดับ ถึงแม้ว่าสมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้ปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 จะไม่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลทางอ้อมกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 แต่ก็มีอิทธิพลทางตรงและผลรวมของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลเท่ากัน

3. แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 พบว่า

3.1 การพัฒนาและส่งเสริมบุคลากรครูผู้สอนด้านการพัฒนาฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการปฏิบัติการจัดรูปแบบการเรียนรู้และทักษะการใช้สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมซึ่งสามารถนำไปจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยในเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดคุณประโยชน์ต่อการปรับใช้ให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ

3.2 ควรส่งเสริมให้สถาบันการศึกษามีการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัยโดยที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นครูผู้สอนควรคำนึงถึงกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่เสมอที่มีลักษณะแตกต่างจากการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเดิมและเน้นให้เกิดการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้านไปพร้อมกันได้และควรจัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็กเป็นสิ่งที่สำคัญที่ครูควรนำมาพิจารณาในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย คือด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ และความต้องการของผู้เรียน

เป็นต้น เพื่อส่งเสริมความคิดของผู้เรียนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถแสดงพัฒนาการได้อย่างเหมาะสม

3.3 กระทรวงศึกษาธิการในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาคควรมีแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยเพื่อให้สอดคล้องในยุคสมัยศตวรรษที่ 21 นี้ โดยส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้ตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านบุคลิกภาพและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของผู้เรียนและครู ซึ่งนับเป็นช่วงเวลาแห่งการพัฒนาทักษะทางสังคมและทำให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามในการเรียนรู้ เกิดองค์ความรู้ใหม่และเรียนรู้ความคิดเห็นของผู้อื่น และเป็นการสร้างภาพลักษณ์บทบาทความเป็นครูให้ผู้ปกครองเกิดความเชื่อถือและมั่นใจในบุคลากรและสถาบันการศึกษาโดยเน้นคุณภาพและประสิทธิภาพที่ได้กปฐมวัยจะได้รับ ควรเน้นให้มีแนวทางในการพัฒนาด้านหลักสูตรการสอน รูปแบบและสาระการเรียนรู้ และการนำทักษะด้านการใช้สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางด้านการศึกษาเพื่อต่อยอดและสอดคล้องกับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคศตวรรษที่ 21 ต่อไป

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับของการจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สมรรถนะในการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ซึ่งจะเห็นว่าปัจจัยบางประการ ด้านการจัดการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมคุณลักษณะของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญ คือ รูปแบบการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ และการประเมินการเรียนรู้ สำหรับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพนั้น ครูผู้สอนต้องมีคุณลักษณะเป็นผู้ชี้แนะการเรียนรู้ และเป็นตัวแทนในการนำผู้เรียนเข้าสู่ประสบการณ์และท่องเที่ยวไปสู่โลกแห่งการเรียนรู้ ซึ่งครูต้องมีบทบาทในฐานะที่เป็นตัวแทนของการเรียนรู้สอดคล้องกับการวิจัยของปิยะนันท์ หิรัญย์ชโลธร เรื่องการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยที่พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอยู่ในระดับมากที่สุด และทักษะการคิดของเด็กอายุ 3 - 4 ปี มีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง เนื่องมาจากครูผู้สอนได้รับการฝึกฝนทักษะและฝึกอบรมก่อนนำไปใช้จริง (ปิยะนันท์ หิรัญย์ชโลธร, 2561)

2. จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัยมีอิทธิพลโดยรวมต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด รองลงมา ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะปัจจัยที่ส่งผลทางตรงต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 พบว่า ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สมรรถนะในการปฏิบัติงาน และ การจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ตามลำดับ

ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม จึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิเคราะห์ การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยปัจจุบันยุคสมัยเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ในชั้นเรียนจึงเปลี่ยนแปลงไปที่ผู้เรียนในยุคนี้ต้องมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้น ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีการเพิ่มทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใหม่ให้แก่ผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจริยา พิชัยคำ ได้อธิบายถึงทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมเป็นทักษะพื้นฐานที่ทุกคนต้องเรียน หรือเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ประเด็นปัญหาในโลกที่เป็นจริงและสามารถเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้ ถึงแม้ปัจจัยด้านสมรรถนะในการปฏิบัติงานจะมีอิทธิพลโดยรวมน้อยที่สุดหรือแม้ไม่มีความสัมพันธ์ทางอ้อมที่ส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 (จริยา พิชัยคำ, 2559) อย่างไรก็ตาม ปัจจัยด้านสมรรถนะในการปฏิบัติงานมีความสำคัญที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ที่ได้กำหนดสมรรถนะของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ไว้ คือการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงาน การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม จริยธรรมและจรรยาบรรณครู การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และการพัฒนาผู้เรียน และการเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำ ดังนั้น ครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องสร้างองค์ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย แปลกใหม่จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุดครูผู้สอนต้องเป็นมากกว่าผู้ถ่ายทอดความรู้โดยตรงเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้สอดคล้องกับฉัตรชัย หวังมีจมี ที่ศึกษาสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21: ปรับการเรียนรู้เปลี่ยนสมรรถนะกล่าวว่า สมรรถนะของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 มี 7 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง 2) สมรรถนะด้านการวัดประเมินผลเพื่อการพัฒนาและคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายระหว่างบุคคล 3) สมรรถนะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี และการรู้เท่าทันสื่อ 4) สมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ 5) สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 6) สมรรถนะด้านการข้ามวัฒนธรรม และ 7) สมรรถนะด้านการเป็นผู้อำนวยการความสวดอกเพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมสมรรถนะของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ต่อไป (ฉัตรชัย หวังมีจมี, 2560)

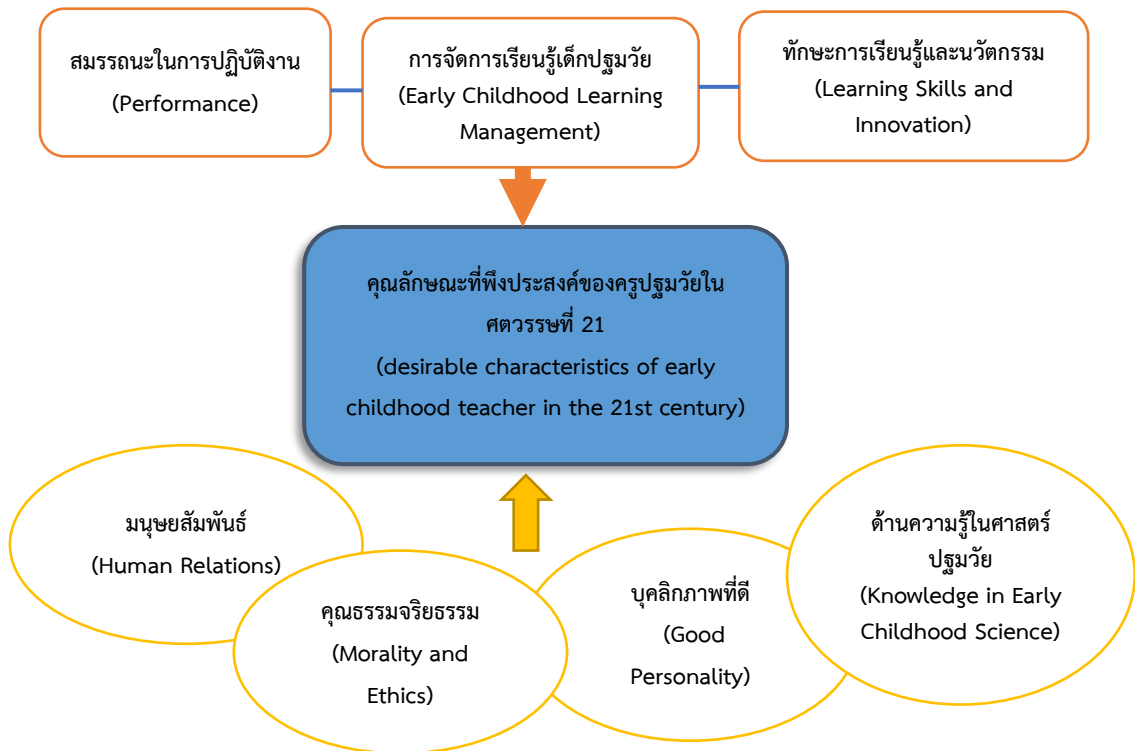
3. แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 สรุปข้อค้นพบ แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 สรุปข้อค้นพบว่า ควรพัฒนาและส่งเสริมบุคลากรหรือครูผู้สอนให้มีการพัฒนาตนเองและฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มทักษะการปฏิบัติและฝึกทักษะการใช้สื่อ เทคโนโลยี และ

นวัตกรรม โดยครูสามารถนำไปจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยในเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดคุณประโยชน์ต่อการปรับใช้ให้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย และควรส่งเสริมให้สถาบันการศึกษามีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัยโดยที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพนิดา ขาตยาภา กล่าวถึงเทคโนโลยีกับเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยในทุกรูปแบบโดยเฉพาะเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นอุปกรณ์ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ที่นำมาสนับสนุนการจัดการศึกษา ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต เครื่องเล่นวีดิทัศน์ กล้องถ่ายภาพดิจิทัล สมาร์ทโฟน ฯลฯ (พนิดา ขาตยาภา, 2559) ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันที่ต้องอาศัยการเชื่อมโยงข้อมูลได้ทั่วโลกเข้ามาเปลี่ยนแปลง ระบบการเรียนการสอนที่มีอยู่เดิมโดยไม่เว้นแม้แต่ในโรงเรียนอนุบาล ครูผู้สอนและบุคลากรจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้มีความสมบูรณ์ครบทุกด้านเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษา ควรมีแนวทางในการส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาคุณลักษณะครูในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของผู้เรียนและครูรวมถึงการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วย ซึ่งนับเป็นช่วงเวลาแห่งการพัฒนาทักษะทางสังคมและทำให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามในการเรียนรู้ เกิดองค์ความรู้ใหม่และเรียนรู้ความคิดเห็นของผู้อื่น ทั้งนี้เพื่อให้ครูมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในยุคศตวรรษที่ 21 อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่เป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพซึ่งได้วิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพสามารถจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเหมาะสมกับเด็กปฐมวัยมากขึ้น ดังภาพต่อไปนี้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์และอภิปรายผลในงานวิจัยครั้งนี้ ได้ชี้ให้เห็นว่าอิทธิพลที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัยและทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ส่วนปัจจัยด้านสมรรถนะในการปฏิบัติงานถึงแม้ไม่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางอ้อมแต่มีความสัมพันธ์ทางตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นแนวทางการส่งเสริมพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น การจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัยและทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมจะต้องได้รับการสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาจากครูผู้สอนร่วมกับสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน โดยให้การส่งเสริมพัฒนารูปแบบสาระการเรียนรู้รวมทั้งการจัดประสบการณ์และการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เหมาะสมกับวัยเพื่อให้สอดคล้องกับยุคศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าอิทธิพลที่มีผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์

สาระการเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย ดังนั้นแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 จึงควรให้การสนับสนุนและส่งเสริม ดังนี้ 1) ในการดำเนินการจัดการแผนการสอนหรือคัดเลือกบุคลากรผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัยของแต่ละสถานศึกษาควรมีการพิจารณาถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยโดยเฉพาะเข้ามาเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกและพิจารณา 2) ครูผู้สอนหรือบุคลากรทางการศึกษาในระดับชั้นปฐมวัยควรมีการส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ รวมทั้งการประเมินการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะเพิ่มมากขึ้นทำให้สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 3) ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานทางการศึกษามีการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรหรือครูผู้สอนเด็กปฐมวัยโดยให้มีการฝึกฝนอบรมและเรียนรู้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยและทันเหตุการณ์ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างต่อเนื่องส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่สมวัยอย่างมีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา. (2561). แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 20 พฤศจิกายน 2562 จาก http://www.lertchaimaster.com/doc/20180926_EduReformPlan.pdf
- จริยา พิชัยคำ. (2559). ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมพัฒนาได้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 11(1), 1-12.
- ฉัตรชัย หวังมีงมี. (2560). สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21: ปรับการเรียนรู้เปลี่ยนสมรรถนะ. Journal of HR intelligence, 12(2), 53-60.
- ชัชวาลย์ เรืองประพันธ์. (2539). สถิติพื้นฐานพร้อมตัวอย่างวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม MINITAB SPSS/PC+และ SAS. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- ปิยะ ศักดิ์เจริญ. (2558). ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่และแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง : กระบวนการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วารสารทหารบก, 16(1), 8-13.
- ปิยะนันท์ หิรัณย์โชทร. (2561). การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยเพื่อส่งเสริม ทักษะการคิดสำหรับเด็กอายุ 3 - 4 ปี. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 10(2), 48.
- พนิดา ขาตยาภา. (2559). เทคโนโลยีกับเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์, 6(2), 151-162.
- สาวรวี ศิริบริษายกร. (2558). การพัฒนาคุณลักษณะครูปฐมวัยมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสมรรถนะครูผ่านการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงาน (Project-based Learning).

- เรียกใช้เมื่อ 18 เมษายน 2561 จาก <http://nakhonnayok.dusit.ac.th/wp-content/uploads/2015/11/บทความวิชาการ2.59>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: พรินทวาทกราฟฟิค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- Grace, J. B. (2008). Structural equation modeling for observational studies. *Journal of Wildlife Management*, 72(1), 14 - 22.
- Partnership for 21st century skills. (2009). Framework for 21st Century Learning. Retrieved April 18 , 2018, from <http://www.p21.org>